

'TORTOSA, 2021: CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA. 21 PERSONALITATS EBRENQUES DE L'ART I LA CULTURA QUE ENS HAN PORTAT FINS AQUÍ'

Xavier Coluig
escriptor

Anna Maria Bel, la “ballarina docent” (18/21)

Anna Maria Bel va néixer a Tortosa el 20 de febrer de 1938, en plena Guerra Civil, durant un dels molts bombardeigs amb què l'aviació feixista italiana, al servei del general colpista i futur dictador Franco, va arrasar la ciutat. “En aquella època no naixiem a l'hospital, sinó que venia una llevadora a ajudar. Estaven bombardejant la ciutat i ma mare tenia molta por. Va ser un moment molt difícil, però afortunadament tot va sortir bé [...], ella va ser el meu motor, era molt vital”, afirmava la nostra protagonista en una entrevista concedida a Marina Pallás i publicada al SETMANARI L'EBRE el 24 d'agost de 2018. Era la primera filla de Jaume Bel i Carme Curto, dependent i modista, respectivament, que regentaven una petita botiga de peces de roba i vestits fets per encàrrec, que els permetia viure sense estretors econòmics. Habitaven el tercer pis del número 14 del carrer de la Sang.

Sent el Jaume Bel un home de la seva època, va enviar l'Anna Maria a estudiar al Col·legi de la Consolació, de monges, per evitar que tingués contacte amb nois durant les classes. Però l'Anna Maria, en aquell moment, no hi posava gaire esforç, a les classes, i les seves males notes van causar que, arribat el moment, la canviessin a l'Institut del carrer Montcada, aquest cop sí, mixt. Curiosament, de tots els nois que ara de sobte tenia al seu voltant i amb qui podia relacionar-se, només li'n va interessar un: el seu professor, Manuel Pérez i Bonfill, escriptor, amb qui contrauria nupcies més endavant.

Des de petita, l'Anna Maria havia vist com en cada celebració familiar es cantava i es ballava. La seva àvia havia estat cantant d'òpera i, juntament amb la seva mare, amenitzaven les festes cantant. A ella, però, cantar no li agradava gaire, i considerava que no tenia massa bona veu. Allò que sí que li agradava era moure's, ballar. A més, en aquella època es va començar a interessar per algunes

de les artistes espanyoles de postguerra, com Carmen Sevilla o Lola Flores. A poc a poc, s'anava perfilant un desig, una ànsia, un somni de dansa.

Amb 13 anys, va començar a rebre lliçons de música amb Maria Cinta Fontcuberta, una professora que impartia classes a casa seva. Com a complement a les classes de música, la Fontcuberta va començar a oferir classes de ballet els dissabtes i els diumenges a les alumnes de música que ho volguessin. La professora de ballet, que viatjava a Tortosa cada cap de setmana des de Tarragona, era Maria Antònia Mir. D'alguns dels festivals que es van organitzar durant aquella època va anar prenent cos la vocació d'Anna Maria Bel per la dansa. De sobte, va comprendre la duresa dels assaigs, la importància de la precisió dels moviments, la recerca ferotge de la perfecció, però també la satisfacció i el goig de pujar a l'escenari i deixar-se portar, amb aquella sensació d'alliberament, que li permetia ser ella mateixa, Anna Maria Bel, ballarina.

En acabar el batxillerat, té molt clar que vol dedicar-se a la dansa professionalment. Per recomanació de la seva professora, Maria Antònia Mir, i havent aconseguit el permís del pare, Anna Maria Bel es trasllada a Barcelona, on viu en una residència de monges dominiques al carrer Elisabets i rep classes de dansa de l'avantguardista Joan Tena.

L'oportunitat de participar en l'espectacle *Las zapatillas verdes*, a mig camí entre la dansa i la revista musical, que es representaria al teatre Apolo del carrer del Paral·lel, no triga a arribar per a una il·lusionada Anna Maria Bel, però l'oposició frontal del seu pare acabà motivant la sortida de l'escola de Joan Tena. “Si has de ballar en algun teatre, que sigui al teatre del Liceu”, van ser les paraules que recorda que el seu pare va dir-li en aquell moment.

Fent mostra d'una determinació encomiable, poc temps després, Anna Ma-

ria Bel començava a rebre classes de ballet amb el mestre Joan Magrinyà a l'escola que tenia al carrer Petrixol de Barcelona. Joan Magrinyà, a més de professor, era el primer ballari de la companyia de dansa del Liceu, la qual cosa, en conjunt, va contribuir a aplanar les reticències que tenia el Jaume que la seva filla es convertís en ballarina professional. Paral·lelament a les classes de ballet, va començar a anar a classes de música al Conservatori del Liceu, on va fer sis cursos de solfeig i quatre de piano.

El 1956, després d'haver completat un intens curs de preparació, l'Anna Maria Bel finalment ingressà al cos de ball del Gran Teatre del Liceu, on actuava, de nit, a les òperes que contenien ballet, després d'haver assistit a classes de música de matí i de ballet, a la tarda. A la primera òpera de totes, *Manon Lescaut*, protagonitzada per la soprano Victòria dels Àngels, va representar el paper de noi i va ballar un minuet amb la seva companya, Ana María Górriz. “Aquella etapa va ser inoblidable”, recorda, emocionada, durant l'entrevista que ha donat origen a aquestes línies. A divuit anys cobrava entre cent i cent cinquanta pessetes a la setmana per aquestes representacions al Liceu, i vivia amb les tietes Paquita i Elvira al barri del Clot.

Després de dos anys al cos de ball del Liceu, el començament dels pares travessava algunes dificultats i els diners per man-

tenir-la a Barcelona començaven a escassejar. Així fou com, un cop finalitzada la temporada al Liceu, va haver de tornar a Tortosa. Lluny de considerar que la seva carrera com a ballarina ja no donaria més de si, va decidir dedicar-se a la docència i va fundar l'Escola de Dansa Anna Maria Bel a Tortosa, la primera a la ciutat. També a partir d'aquest moment va començar a festejar amb el Manuel Pérez Bonfill.

La parella va casar-se el desembre del 1959 i, al cap de molt poc temps, l'Anna Maria va quedar-se embarassada, primer, del Jordi, i després, del Xavier, amb la qual cosa es va veure obligada a tancar l'escola de dansa durant cinc anys. No obstant això, “la dona d'un metge important [a Tortosa] m'anima a tornar a la dansa perquè volia que les seues filles rebessin classes”, explica, fins que “finalment vaig tornar a obrir l'escola”.

Un cop els fills havien marxat del niu per anar a estudiar a Barcelona, Anna Maria Bel es proposa reciclar els seus coneixements de dansa i comença a assistir a curssets. En un d'aquests, organitzat a Tarragona per la Bernadette Ittey, coneix la Bàrbara Kasprowicz, una professora polonesa que resultaria clau en el rumb que prendria en aquest moment la trajectòria professional d'Anna Maria Bel.

Gràcies a la coneixença de la Bàrbara Kasprowicz, que exercia la seva docència a l'Institut del Teatre de Barcelona, Anna Maria Bel va poder adaptar les seves pròpies classes per donar una instrucció més encaminada a superar l'examen d'accés al prestigiós Institut a tothom que hi estigués interessat. Així, de l'Escola de Dansa Anna Maria Bel van sortir professionals del ballet formats a l'Institut del Teatre, com Rosa Pino, Nati Aguilar, Roberto Oliván o Anna Hierro. Un altre capítol important d'aquesta etapa són els curssets que durant quinze estius van organitzar totes dues, juntament amb altres professors, al càmping Cala

Canyelles de Lloret de Mar. L'any 1992, la Bàrbara Kasprowicz i Anna Maria Bel, en qualitat d'ajudant de coreografia, van estrenar un ballet de repertori a l'Òpera de Wroclaw. La seva tasca docent conjunta va continuar a Tortosa durant els anys 90 -sense presentar alumnes als exàmens de l'Institut del Teatre, ja que, ara, ja s'hi podia accedir directament-, fins que el marit de la Bàrbara va emmalaltir.

En aquesta darrera etapa, els festivals de fi de curs van assolir un alt grau de qualitat, més adient a les expectatives que Anna Maria Bel sempre havia tingut. Gràcies als contactes que el tándem Kasprowicz-Bel havia anat aconseguint a Barcelona, les coreografies de jazz, contemporani i espanyol (amb castanyoles incloses) eren preparades per professors de la capital. Els festivals se celebraven en escenaris muntats al velòdrom municipal, primer, i al pavelló poliesportiu, després, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Tortosa, fins que l'Auditori Felip Pedrell fou inaugurat. Cal mencionar, a més, els equips de so i il·luminació portats també des de Barcelona i a càrrec de professionals de la matèria. Tot això va propiciar que la dansa cada cop tingués més demanda i l'escola, més alumnes, fins al punt que la nostra protagonista va ampliar la seva tasca docent donant curssets a l'Institut de Tortosa (abans Joaquín Bau) i a l'Escola d'Art de Tortosa. L'Escola de Dansa Anna Maria Bel (Ballet Estudi, actualment) es manté activa, al carrer Rosselló, 12, de Tortosa, formant xiquetes i xiquets en l'art del ballet clàssic, el jazz, el contemporani, l'espanyol o, més recentment, el hip-hop o el pilates, de la mà de Llibert Curto, antiga alumna i hereva de l'escola d'Anna Maria Bel, la qual, amb 83 anys -46 dels quals dedicats de manera professional al cinquè art-, de tant en tant encara s'hi deixa veure per corregir alguna postura, demanar atenció o simplement convertir-se en font d'inspiració amb la seva presència.